

اسباب التزام

از منظر فقه و حقوق

مؤلف:

وکیل مهر علی کرمی برم سبز

سرشناسه	کرمی برم سبز، مهرعلی، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	اسباب التزام از منظر فقه و حقوق / مولف: مهرعلی کرمی برم سبز
مشخصات نشر	تبریز: انتشارات عاصم، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۱۵۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۳-۶۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	اسباب التزام
رده بندی کنگ	۱۳۹۷/ BP۱۹۸ ک ۵ الف / ۶
رده بندی دیویی	۲۹۷/ ۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۵۴۳۹۹

اسباب التزام از منظر فقه و حقوق

مولف: وکیل مهرعلی کرمی برم سبز

ناشر	عاصم
صفحه آرای	واحد هنری انتشارات عاصم
نوبت چاپ	اول / ۱۳۹۷
تیراژ	۵۰۰ نسخه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۳-۶۷-۲
قیمت روی جلد	۱۴۰/۰۰۰ ریال

مرکز پخش: نشر عاصم: ۰۹۱۴۵۸۷۴۳۵۲ پست الکترونیک ناشر: nashre.aseem@gmail.com

فروش اینترنتی کتاب: www.ketab.ir/aseem

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در سیستم‌های بازیابی محفوظ است.

پیشگفتار

ما در این کتاب، اسباب التزام را با توجه به نظرات فقها و حقوق دانان مورد بررسی قرار می‌دهیم. با سهمی در نشر آثار فقه امامیه و حقوق اسلامی داشته باشیم. از این ما، می‌دانیم که آثار فقه امامیه را در کنار حقوق ایران، گسترش دهیم و این کتاب را با افزودن برای نشر آثار فقه شیعه تدوین نمودیم. و در آینده نه چندان دور، تالیفات دیگری نیز تدوین می‌نماییم.

إنه ولی التوفیق

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۳	مقدمه

فصل اول: اسباب التزام در آیات و روایات

۱۷	گفتار اول: اسباب التزام در کتب
۲۹	وفای فردی و جمعی
۳۳	ویژگی های ارزشمند وفا و وفاداری
۳۶	گفتار دوم: التزام در سنت

فصل دوم: سبب های التزام

۴۵	گفتار اول: مفهوم شناسی
۴۵	۱- مفهوم التزام
۴۶	۲- مفهوم الزام
۴۷	۳- مفهوم تعهد
۵۰	۴- مفهوم ملتزم
۵۰	۵- مفهوم اسباب
۵۲	۱- اقسام اسباب
۵۲	۲- ویژگی های اسباب
۵۲	گفتار دوم: سبب های التزام

۵۳	گفتار سوم: عقود
۵۳	۱- مفهوم عقد
۵۶	۲- اقسام عقد
۶۶	گفتار چهارم: شروط عقد
۶۶	۱- مفهوم شرط
۶۹	تعریف شرط از نگاه فقها
۷۸	۱- تقسیم بندی کلی شروط
۷۸	۱. شرط حقیقی
۷۸	۲. شرط سعی (قراردادی)
۷۹	شرط اعتباری: بطلان خود تقسیمات مختلفی دارد:
۷۹	اول- تقسیم اعتباری بجا عل و منشاء شرط
۷۹	دوم- تقسیم به اعتبار مردد، گستره آن
۸۰	سوم- تقسیم بر اساس تاثیر شرط در متعلق خود
۸۰	چهارم- تقسیم شرط به لحاظ متعلق آن
۸۰	پنجم- تقسیم شرط به لحاظ استقلال یا وابستگی
۸۰	ششم- تقسیم شرط به لحاظ تصریح یا اجمال تصریح به آن
۸۱	هفتم- از لحاظ صحت و بطلان
۸۵	۳- چارچوب کلی صحت و نفوذ شرط
۸۹	۴- حکم شرط صحیح
۹۱	۵- حکم شرط فاسد
۹۲	گفتار پنجم: ایقاع
۹۲	۱- مفهوم شناسی
۹۳	۲- انواع و ارکان ایقاع
۹۳	الف- انواع
۹۳	ب- ارکان
۹۳	۱. صیغه انشاء

۹۴	۲. منشیء (انشاء کننده)
۹۵	۳- منشأ (مورد انشاء)
۹۵	- معاطات در ایقاعات
۹۵	- فضولیت در ایقاعات
۹۶	- لزوم و صحت در ایقاعات
۹۶	- خیار شرط در ایقاعات

فصل سوم: احکام التزام

۹۹	گفتار اول: حکم تکلیفی
۹۹	گفتار دوم: ارکان التزام
۱۰۰	۱- صیغه دال بر التزام
۱۰۷	۲- ملتزم
۱۰۸	الف- بلوغ
۱۰۸	۱- مفهوم شناسی
۱۰۹	۲- نظرات فقها
۱۱۰	۳- ادله آن
۱۱۲	۴- نشانه‌ی بلوغ
۱۱۴	۵- سن بلوغ
۱۱۶	ب- عقل
۱۱۶	۱- مفهوم شناسی
۱۱۸	۲- نظرات علما
۱۱۹	۳- ادله آن
۱۱۹	ج- رشد
۱۱۹	۱- مفهوم شناسی
۱۲۰	۲- ادله آن
۱۲۱	د- اختیار

۱۲۳.....	۳- ملتزم له.....
۱۲۳.....	۴- مورد التزام.....
۱۲۵.....	گفتار سوم: آثار التزام.....
۱۲۵.....	۱. ملکیت.....
۱۲۶.....	۲. لزوم تحویل دادن.....
۱۲۷.....	۳. منع از تصرف.....
۱۲۹.....	۴. ضمان.....
۱۲۹.....	گفتار چهارم: وفای به التزام.....
۱۲۹.....	گفتار پنجم: تعجیم الزامات.....
۱۳۰.....	۱- نوشتن.....
۱۳۱.....	۲- شاهد گرفتن.....
۱۳۲.....	۳- رهن.....
۱۳۳.....	۴- ضمان.....
۱۳۴.....	۵- کفالت.....
۱۳۶.....	گفتار ششم: انتقال التزام.....
۱۳۶.....	۱- ضمان.....
۱۳۶.....	آثار عقد ضمان.....
۱۳۷.....	۲- حواله.....
۱۳۸.....	گفتار هفتم: اثبات التزام.....
۱۳۸.....	۱- اقرار.....
۱۴۰.....	۲- شهادت.....
۱۴۲.....	۳- قسم.....
۱۴۳.....	گفتار هشتم: تفاوت قاعده‌ی الزام و التزام.....
۱۴۳.....	۱- موضوع قاعده الزام.....
۱۴۴.....	۲- حکم قاعده الزام.....
۱۴۷.....	منابع و مآخذ.....

مقدمه

منشأ و مستند جایگاه قانونی اصل التزام در عقود، از نظر فقه، ادله‌ای است که از سوی شارع به ما رسیده است شاید بشود از آن با عنوان «حق الطاعه» یاد کرد. ریشه حق الطاعه، همان که در احادیث آمده، یا اهلیت مولای حقیقی، یا تمایل به ثواب و پاداش خداوند و یا فرار از عذاب الهی است.

اما منشأ و مصدر اصل التزام در عقربا از نگاه قانون مدنی حاکم بر روابط اقتصادی جهان که با نادیده انگاشتن ادله شرعی نگاشته شده، اصل آزادی و حاکمیت اراده انسان‌ها است که ریشه در اصل استمداد دارد. این تفکر، که در قرن ۱۸ میلادی به اوج خود رسید، در تمامی شؤون اجتماعی از جمله روابط اقتصادی رسوخ کرده است.

یعنی انسان‌ها از آن جهت که آزادند و اراده و خواست آنها محترم و متاع است، می‌توانند به هر شکل که بخواهند با هم پیمان ببندند. اگر پیمانی بستند نافذ و لازم است و اثر حقوقی دارد.

التزام در لغت یعنی: تعهد به انجام یا ترك كاری. و در اصطلاح التزام یا عملی است و یا قلبی و اعتقادی. التزام عملی عبارت است از این که شخص خود را به انجام یا ترك كاری ملزم کند که پیش از آن بر او لازم نبوده است. التزام قلبی و اعتقادی عبارت است از عقد قلب به چیزی. در فقه از التزام عملی

در باب‌های عقود و ایقاعات سخن رفته است. سبب التزام، تصرفات اختیاری انسان است که موجب ثبوت حقی علیه او می‌شود؛ خواه التزام دو طرفه باشد همچون عقودی مانند بیع، صلح، اجاره و نیز شرط‌های در ضمن عقد، و خواه يك طرفه همچون نذر، عهد و قسم از ایقاعات، و نیز وقف و وصیت برای غیر معین - مثل وقف با وصیت برای فقرا - جعاله، ضمان و كفالت.

موال التزام یا عین خارجی است مانند التزام به تحویل کالای فروخته شده، یا دین مانند التزام به پرداخت بدهی، یا منفعت مانند التزام به در اختیار گذاشتن مال مورد اجاره برای استفاده مستأجر از آن، یا عمل مانند التزام اجیر به انجام کار. سخن رفته در عقد اجاره و یا حق مانند التزام به شرط حق خیار برای غیر فروخته و بریدار در ضمن عقد بیع. هر يك از موارد التزام یاد شده دارای شرایطی است که در جای خود آمده است.

www.ketaboo.ir